

Het voorjaar is begonnen

Tekst en foto's Piet Steffen, leraar imkeren

De dagen worden langzamerhand langer. De dagtemperaturen stijgen. Het voorjaar is te ruiken. De voorjaarsbloeiers, zoals sneeuwkllokjes, winterakonieten en hazelaars zijn al bijna uitgebloeid. De wilgenkatjes zijn duidelijk te zien en overal zie ik al paardenbloemen in het weiland.

Leeft mijn volk nog?

Dat is de belangrijkste vraag. Zal ik even kijken? Belangrijk om te weten is, dat iedere verstoring op dit moment de bijen veel energie kost. Dat is ook zo in de zomer, maar in het vroege voorjaar geldt: laat ze lekker met rust. Dat is heel moeilijk. Voorjaarsinspectie doet u op een zonnige dag bij 16 °C en weinig wind. U kunt het beste eind maart of begin april aanhouden. Natuurlijk hoort u en ziet u andere data om u heen. Mijn advies is: gebruik uw verstand.

Wat kan er fout gaan?

Als u in de winter en vroege voorjaar de kasten openmaakt, verliest de wintertros zijn warmte. Het kost de bijen veel energie om dat te herstellen. De koningin kan worden ingebald en gedood door de werksters en dat betekent het einde van uw volk. Dus voorzichtig met de eerste inspectie.

Reinigingsvlucht

Op een mooie dag met zonnig weer,

weinig wind en een temperatuur van 12 °C of hoger gaan de bijen massaal naar buiten. Zij maken zich schoon, dat wil zeggen dat zij zich ontdoen van hun ontlasting. Ook verwijderen ze dode bijen. Ze zijn bezig om het nieuwe broednest uit te bouwen. De bijen zullen al wel buiten zijn geweest. Vlak voor de vorstperiode was het hier en daar 15 °C.

Wat wel?

U kunt even het deksel van een kast lichten en door het plastic kijken of de bijen nog leven. Houd dit soort acties kort. Ook kunt u de kast vanachter even optillen om de hoeveelheid voer te controleren. De kast moet zwaar aanvoelen. Verder kunt u de varroalade controleren. U ziet dan aan de wasmulstrepen dat de bijen bezig zijn met het opeten van de wintervoer: er zal verse wasmul liggen. U kunt vliegplankwaarnemingen doen. Ziet u af en toe vliegbijen in en uit gaan, dan zijn dat waterhaalsters. Dat is een goed teken; de bijen

hebben broed en moeten met dat water het wintervoer klaar maken voor de nieuwe larfjes. Komt er stuifmeel binnen, dan weet u zeker dat het voorjaar begonnen is. Nogmaals, ga geen ramen uit de kast halen.

Voorjaarshandelingen

Maak een plan. Wat bent u van plan met de bijen: wel of niet uitbreiden of zelfs inkrimpen? U weet dat het volk zich in april-mei gaat splitsen oftewel gaat zwermen. U hebt dus een nieuwe kast nodig (dit kan ook een zesramer zijn). Gaat u reizen, vraag dan op tijd vergunningen aan en maak afspraken met grondeigenaren. U kunt alvast nieuwe raampjes maken. Zet een broedkamer/honingkamer met nieuwe ramen klaar. Dat kunnen ramen met kunststraat zijn of uitgebouwde ramen. U kunt ze dan pakken als ze nodig zijn. Als de bijen eenmaal begonnen zijn, hebben ze soms snel ruimte nodig.

Voorjaarsinspectie

Het is zover. Eind maart, begin april; mooi weer, geen wind, 16 °C. Houd de inspectie kort. Gebruik kastdoeken om de warmte zoveel mogelijk in de kast te houden. Bedenk: Wat wil ik weten, wat moet ik doen?

- Hoeveel ramen broed zijn er?
- Ziet u BRIAS (eitjes en broed in alle stadia)?
- Zijn de ramen beschimmeld? Vervang ze door uitgebouwde ramen.
- Zit er nog voldoende voer in de ramen? Rond het broednest, in de kantramen?
- Maak de bodem schoon of vervang de bodem.
- Maak de schuifla schoon of vervang de schuifla. (Kijk nog even in het cursusboek, wat u kunt aflezen van de schuifla.)

Dood volk, geen bij meer te zien. Foto Piet Steffen

Voldoende voer. Foto Piet Steffen

Hazelaar. Foto Abe Maaijen

Alles oké?

Dan kunt u de kast sluiten en genieten van het voorjaar. De voorjaarsontwikkeling is in volle gang.

Wat kunnen de problemen zijn?

- De koningin is darrenbroedig, dan vindt u alleen eitjes en darrenbroed. In dat geval moet de koningin vervangen worden. Dat wordt lastig als u maar één volk heeft.
- Het volk is klein, maar er zijn wel eitjes, werksterbroed en bijen. Dan even rustig afwachten, maar wel in de gaten houden.

- U ziet helemaal geen bijen meer. Dan is het volk dood en is de kans groot dat de bestrijding van de varroamijten onvoldoende was. Dat zult u dit jaar anders moeten aanpakken. Of is er misschien een andere oorzaak aan te wijzen? Een deskundige kan u daarbij helpen.
- Er zitten bijen met hun kop in de cellen van de raten en ze zijn dood. Dat wijst op te weinig voer.
- De bijen hebben last van roer; overal zit ontlasting en het stinkt. Ze hebben gebrek aan vers stuifmeel gehad of ze hebben in de winter te lang op de raat gezeten, maar dat

komt de laatste jaren haast niet meer voor.

Alles echt oké?

Wat een misère allemaal. Het minst leuke hoofdstuk uit de beginnerscursus: ziektes en parasieten. Brrr. We moeten vertrouwen hebben in onze bijen en in de meeste gevallen mogen we ervan uitgaan dat alles goed is met onze bijen zodat wij en zij kunnen genieten van het aanstaande voorjaar. Veel plezier met de voorbereidingen. Tot de volgende keer. ●

Sneeuwkllokjes met honingbij. Foto Abe Maaijen

Wilgenkatje. Foto Abe Maaijen